

Stavovi voditelja Županijskih stručnih vijeća Dalmacije o nastavi na daljinu

Analiza i zaključci istraživanja za Međužupanijski stručni skup za voditelje ŽSV-a Dalmacije

Sažetak

Sve veći trend učenja na daljinu nije posljedica samo razvoja tehnologije, već i promjena društvene i ekonomske prirode suvremenoga društva. Razvoj obrazovnih tehnologija omogućio je lakše komuniciranje između učenika i nastavnika što je otvorilo brojne mogućnosti za jednostavnije i lakše izvođenje nastave na daljinu.

U suvremenom društvu nezamislivo je učenje bez medija, ali nas je sve skupa iznenadilo kada smo, gotovo preko noći, morali organizirati nastavu na daljinu.

Nastava na daljinu za mnoge je učitelje izazov. U kratkom su se roku učitelji i učenici trebali digitalno osposobiti za rad na platformi i s web 2.0 alatima.

Ključne riječi: nastava na daljinu, web alati, platforme za učenje

Predmet i cilj istraživanja

Kako bismo saznali koje su trenutačne realne mogućnosti za implementaciju nastave na daljinu u tradicionalnu nastavu te za potrebe predavanja Kako organizirati rad u mrežnom okruženju?, provedeno je istraživanje o stavovima voditelja županijskih stručnih vijeća učitelja RN o nastavi na daljinu.

Istraživačko pitanje

Jesu li voditelji županijskih stručnih vijeća spremni za nove izazove online nastave?

Hipoteza

Voditelji ŽSV-a za učitelje RN spremni su za organizaciju i vođenje nastave na daljinu te dovoljno osposobljeni za rad na sustavima za udaljeno učenje i s digitalnim alatima.

Provedba istraživanja

Istraživanju je pristupilo 38 voditelja ŽSV-a.

Zastupljene su bile četiri županije: Zadarska, Šibensko-kninska, Splitko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska. Od toga je sudjelovalo 97 % žena i 3 % muškaraca.

Prema godinama radnoga staža najviše je onih između 20 i 30 godina radnoga staža (ukupno 66 %). Od toga je najviše kolega s VSS (79 %), dok je s VŠS (21 %).

Najviše voditelja (34 %) su voditelji ŽSV-a 4 godine, dok su voditelji 8 godina (21 %) i više od 8 godina (21 %).

U gradskoj školi radi većina voditelja ŽSV-a (79 %).

Rezultati istraživanja prezentirani su na Međužupanijskom stručnom skupu za voditelje županijskih stručnih vijeća Dalmacije u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u Splitu 24. 8. 2020. godine.

Analiza po pitanjima:

Samo (13 %) voditelja ŽSV-a je održalo online županijsko stručno vijeće.

U nastavi na daljinu 4-6 sati radilo je 42 % učitelja, dok je 34 % učitelja radilo 6-8 sati. Više od 8 sati u nastavi na daljinu radilo je 18 % učitelja.

Svi su se učitelji (100 %) složili da je provođenje nastave na daljinu zahtjevnije nego rad u školi.

Voditelji su prilično zadovoljni kako izvode nastavu na daljinu (34 %), a ima i onih koji su niti zadovoljni niti nezadovoljni (39 %), što govori da ima prostora za napredak, a voditelji to žele.

Nastava na daljinu odvijala se putem brojnih uređaja pa se nastava putem WhatsApp-a najviše odvijala (28,9 %). Nastava putem Vibera 18 %, a nešto manje putem e- pošte i video poziva.

Voditelji ŽSV-a su u radu najviše koristili samostalno izrađene listiće (34 %), te udžbenike i radne bilježnice izdavačkih kuća (31,6 %). Uglavnom su koristili i video materijale izdavačkih kuća (34,2 %) te samostalno izrađene videomaterijale (34 %).

Većina voditelja ŽSV-a misli (50 %) da su učenici manje aktivni u nastavi na daljinu, nego u redovnoj nastavi, dok 32 % misli da im aktivnost varira ovisno o predmetu.

Tijekom nastave na daljinu 41 % učenika je tražilo pomoć radi tehničkih teškoća. Radi nesnalaženja u web alatima pomoć je tražilo 33 % učenika, a 18 % učenika zbog nerazumijevanja sadržaja ,dok je 8 % učenika imalo neke druge teškoće.

U nastavi na daljinu 88 % voditelja je zadavalo manju količinu zadataka nego što su zadavali u školi.

Jesu li učenici imali ograničeno vrijeme slanja domaćih zadaća mišljenja su podijeljena pa je 53 % imalo, dok 47 % nije imalo ograničeno vrijeme za slanje zadataka.

Posebno ohrabruje što su voditelji ŽSV-a zadovoljni svojim radom u online nastavi (94 %).

Većina je voditelja imala dovoljno vremena za provođenje nastave na daljinu (58 %).

Nastava na daljinu za njih je bila uglavnom izazov (42,1), dok je za 28,9 % voditelja bio pravi izazov. Pri tome 21 % se s time niti slaže niti ne slaže, a 5,3 % se uglavnom ne slaže dok 2,6 % se s time u potpunosti ne slaže.

Voditelji niti se slažu niti se ne slažu (47 %) da su učenici kreativniji u nastavi na daljinu i da nastavu shvaćaju ozbiljno te da ih je lakše motivirati za rad. Slažu se da nastava na daljinu nije učinkovitija nego nastava u školi (80 %).

Najveće teškoće u radu bile su vrednovanje (67, 8 %) i ispravljanje zadaća (28,9 %).

U realizaciji nastave na daljinu najviše su voditeljima pomogle kolege (57,9 %).

Na pitanje koja je prednost nastave na daljinu izdvajaju se sljedeći komentari:

- Učenici jačaju digitalne kompetencije učenika i učitelja, samostalnost učenika u radu. Razumiju da računalo nije samo uređaj za igranje. Epidemiološka i zdravstvena sigurnost za učenike i učitelje. Jeftinija je za školu i državu jer su smanjeni troškovi održavanja škola, putni troškovi, troškovi za dezinfekcijska sredstva, učitelji su koristili svoje resurse. Učenici uče učiti, više istražuju i rade na projektima. Roditelji bolje razumiju kako je učiteljima.
- Učenici su sa svojim roditeljima, nemaju vremenskih ograničenja za rad, uče nove digitalne alate.
- Nisam uočila prednosti.
- Učenici savladavaju digitalne alate koji im nastavu čine zanimljivijom. Odgovorni učenici postaju odgovorniji. Mišljenja sam živu riječ učitelja niti jedna nastava na daljini ne može zamijeniti.
- Razvoj kreativnosti učenika i učitelja, samostalnosti, odgovornosti, odabir načina i vremena rada, uporaba IKT...
- Nema ih mnogo osim usavršavanja u rukovanju s digitalnim alatima.
- Ne vidim prednosti nastave na daljinu, posebice u razrednoj nastavi. Navikla sam da se moj rad ogleda na licu učenika, posebno u dječjem pogledu. Nedostaje mi njihov smijeh i njihovi pogledi koji mi govore sve. Je li im dosadno ili interesantno. Upozorava me na potrebu mijenjanja aktivnosti u nastavi. Govori mogu li učenici izdržati tempo rada, možda trebam usporiti s gradivom ili imaju snage za grabiti krupnim koracima kroz nastavne jedinice. Pogled priča jesu li zainteresirani za temu,

jesam li pretjerala sa sadržajima ili je možda lagano za njihove mudre glavice. A, izraz njihovog lica mi kazuje prihvaćaju li obveze koje im upućujem sa željom da ih odrade ili mrzovoljno, preko volje. Eto, kad imam učenike pred svojim očima, u živom kontaktu, tada imam neverbalnu povratnu informaciju. Tada mi nije teško vrednovati rad i napredak učenika.

- Ne vidim nikakve prednosti, nažalost.
- Naučili smo se vrlo brzo snalaziti u novim uvjetima; novi način komunikacije otkrio je kod učenika neke nove vještine, naučili smo se poštivanju rokova i odgovornosti prema radu i okolini.

Koji su nedostaci nastave na daljinu?

- Nemogućnost neposrednoga kontakta i pravovremene povratne reakcije, manjak videolekcija za neke ključne postupke npr. u matematici, nemogućnost pravilnoga vrednovanja...
- Nedostaci su što učenici 1. razreda nisu samostalni i informatički osposobljeni. Nemaju svi laptose ili tablete. Za komunikaciju su potrebni roditelji koji su često zaposleni pa je to velika otežavajuća okolnost.
- Oduzima previše vremena za planiranje, provedbu i vrednovanje. Nepostojanje radnoga vremena. Učitelji su prepušteni sami sebi u realizaciji, neki nisu dovoljno kompetentni. Teško je odmjeriti količinu zadataka koja se daje učenicima. Roditelji se često previše upliću u rad učenika i rade zadaće umjesto djeteta. Poučava se na načine koji ne moraju odgovarati svim učenicima, a učitelj nema mogućnosti to uočiti i korigirati. Nedostaje interakcija u realnom vremenu. Licence za neke web alate smo kupovali sami. Koristimo svoje resurse: internet, računalo...
- Interakcija, živa riječ, nemogućnost realnoga vrednovanja (maloj djeci pomažu roditelji), socijalni kontakt.
- Uplitanje roditelja u rješavanje domaćih zadaća te nemogućnost objektivnoga vrednovanja.
- Nedostatak izravne komunikacije, poticanje, humor, diskusija...
- Mnogo ih je kao što je varanje o usvojenosti sadržaja, pisanje zadaća od strane roditelja...
- Povremeni tehnički problemi, lošija informatička pismenost kod učenika nižih razreda, prevelika ovisnost učenika o roditeljima i socijalnim prilikama, nedostatak fizičke interakcije s učenicima, nepouzdanost povratnih informacija...
- Tehnička opremljenost učenika te nedovoljna informatička pismenost pojedinih roditelja. Nema timskoga rada i socijalne interakcije.

Ako se nastavi izvođenje nastave na daljinu što bi Vam najviše pomoglo u rješavanju Vaših problema?

- Pomoglo bi mi kupovanje licenci nekih alata, precizne i pravodobne upute od MZO-a, nemiješanje MZO-a u slobodu organiziranja nastavnoga procesa i ocjenjivanja. S obzirom na povećan obim poslova, vrednovanje i povećanje plaće.
- Dostupnost što više različitih alata za rad kao i edukacije korištenja istih.
- Kvalitetna platforma za rad.
- Osnovna obuka učenika o korištenju osnovnih digitalnih alata – e-maila, programa za učenje, pisanje, crtanje, digitalnih udžbenika i sl. Pomoglo bi da svi učenici imaju računalo kod kuće (laptop, pametni telefon, tablet) i da ga mogu neometano koristiti barem jedan sat na dan.
- Poboljšanje tehničkih uvjeta učenika: svi učenici nemaju niti internetsku vezu, a kamoli potrebne uređaje (to je razlog što nisam otvarala virtualnu učionicu: roditelji su me to molili jer nemaju uvjete).
- Dodatne edukacije o izvođenju nastave na daljinu uz preporuku najkorisnijih digitalnih alata u nastavi.
- Željela bih usavršiti digitalne vještine za rad u virtualnim učionicama.

U nastavi na daljinu koristit će se mnoge platforme za online učenje: Microsoft Teams 33 %, Google classroom 26 %, Class Dojo 11 %, Loomen 9 %, ostalo poput razredne web stranice 22 %.

Za vrednovanje učeničkih postignuća koristit će: Wordwall 37%, Microsoft forms 25 %, Kahoot! 19%, BookWidgets 11 %, dok će 9 % koristiti neke druge alate.

Zaključak

Kako bismo razmijenili iskustva i procijenili spremnost za nastavu na daljinu upitnik se proveo prije Međužupanijskoga seminara za voditelje ŽSV-a učitelja RN. Na upitnik je odgovorilo 38 voditelja ŽSV iz četiri županije.

Analizom je utvrđeno da se nastava na daljinu odvijala na različitim platformama i uređajima. Većina je učitelja zadovoljna svojim angažmanom u nastavi na daljinu, ali su stavili naglasak na želju za edukacijom o platformama za online učenje i web alatima. To je potrebno i za održavanje online županijskoga stručnog vijeća, ako se postrože epidemiološke mjere.

Voditelji su naglasili važnost kupovine licenci za rad kako bi njihova nastava na daljinu bila što kvalitetnija, a učenici bolje motivirani za rad.

Odgovori ispitanika o radu u nastavi na daljinu govore da su radili više sati nego u školi te da je nastava na daljinu zahtjevnija, a da učenici nisu motiviraniji za rad.

Potrebno je osigurati i bolju međusobnu podršku te se očekuje veća uključenost ravnatelja, stručnih suradnika te osnivača i MZO.

Tijekom analize po pitanjima upitnika na Međuzupanijskom stručnom vijeću za voditelje ŽSV-a, voditelji su razmjenjivali iskustva u radu na daljinu, a cilj je bio procijeniti koliko su voditelji ŽSV-a spremni za nastavu na daljinu te na što staviti naglasak u podršci. Analizom je utvrđeno da su mnogi voditelji spremni za nastavu na daljinu i da su svjesni stalne potrebe za stručnim usavršavanjem kako bi njihova nastava bila što kvalitetnija.

Autor: Ivana Bašić, mag. prim. educ., savjetnica